

Az osztrák szabadalmi törvény reformja.

Irta: Dr. Schuloff Tivadar bécsi ügyvéd.

(Folytatás.)

Az Exner-féle javaslat annak kiemelésével kezdődik, hogy a szabadalmi jog sürgős reformot igényel és hogy az csak a törvény teljes átalakítása esetén lehet hatályos; aztán az átalakításnak következő alapelveit állítja fel:

1. Az engedélyezési eljárásban: hirdetés facultativ állami elővizsgálattal. 2. Engedélyezési kényszer. 3. Önálló szabadalmi hivatal. 4. Fokozatos felebbezés a szabadalmi hivatal határozatai ellen. 5. Rendes bírósági törvénykezés szabadalom - sértési ügyekben és 6. A kár kérdése tekintetében pontos határozmányoknak felvétele a törvénybe. Ajánlatba hozatik továbbá Ausztriának a szabadalmi unióba való belépése és végül felszólittatik a kormány, hogy a kijelölt alapelvek szerinti reform keresztülvitele tárgyában Magyarországgal megállapodásra jusson.

Hogy saját nézetemnek mindjárt kifejezést adjak: a javaslatban ajánlatba hozott alapelvek valóban a reform egész programját tartalmazzák és ha az ajánlatba hozott alapelveket követni fogják, akkor a reform a hazának hasznára és becsületére fog válni.

És most legyen szabad a javaslat egyes pontjait közelebbről megvilágítani. Amint már előbb a bécsi kongressus felemlítésénél megjegyeztem, a szabadalmi rendszernek általánosan elismert veszélyei egyrészt a színleges szabadalmakban, melyek az ipar megnehezítésére, szabad mozgásának jogellenes korlátozására alkalmat szolgáltatnak — másrészt a monopolisálás veszélyében állanak. A színleges szabadalmak veszélye, amennyiben ez egyáltalában lehetséges, az elővizsgálat meghonosítása által mellőzendő. Főlöszlegesen tartom a bejelentési eljárás ellen polemizálni, mert az jogi és erkölcsi szempontból elvetendő. Meggyőződésem szerint jogtalanság az államtól, hogy valakinek azon egyszerű állításra, miszerint valamit feltalált, hathatós jogczimet adjon a védelemre és aztán az ellenérdekűkre bizza, hogy ezen találmány nem új voltát saját erejéből kutassa és érvényesítse, de sőt az állam az előtte ismeretes ellenbizonyítékok előtt szemet hunyjon. Ezen jogtalanság még szembeötlőbbé válik, ha a szabadalom engedélyezése előtt az ellenérdekűeknek alkalmuk nem nyílik arra, hogy magukat az ilyen igény ellen megvédjék és merőben abszurditássá válik, ha — mint nálunk — még a leírásnak a szabadalmi idő alatti titokban tartása lehetővé válik. Azon phrázis által, hogy a bejelentési eljárás a liberális mus követelményének megfelelő, nem szabad magunkat annak elítélésében megzavartatni, mert ez csak annyiban liberális eljárás, amennyiben minden visszaélésre szabadságot ad. Tényleg nem

lehet liberálisnak jelezni azt, ha a szabad ipari mozgalom hátrányára indokolatlan külön jogokat nyújtanak és megvédnek.

A bejelentési eljárás védelmeül rendszeren Franciaország és a többi latin államok praxisára utalnak. Én azt hiszem, hogy a szabadalmi ügy terén az állapotok ezen államokban sem kielégítőek. Franciaországban a szabadalmi mizéria már regényekre szolgáltatott anyagot és Malot Hektor „Une bonne affaire” című művében a francia szabadalmi rendszer visszasságait igyekezett jellemezni. Mindazáltal megengedem, hogy a bejelentési eljárásnak Franciaországban számos hive van, különösen az ügyvédek emelnek mellette szót, de ezt megmagyarázhatónak találom, ha arra gondolok, hogy a francia bírák azon általánosan elismert képességgel bírnak, melynél fogva valamely törvény gyengéit szabad felfogással eltakarni és hézagait kitölteni tudják. Egy ország, melyben szabad peres eljárás létezik, hol szabadalomsértés címén indokolatlan üldözés miatt biztos kártérítésre lehet számítani, hol azon felül száz éves tapasztalat és pedig az ország majdnem minden bíróságánál a szabadalmi jog kérdéseit tisztázta és a bírákat azon helyzetbe juttatta, hogy a nehéz thémának uraivá váljanak, hol végre — és ez a fődolog — a szabadalomsértési per és szabadalom fenállása miatti vita egy perben, egy és ugyanazon bíró előtt folyik, hol, ha a szabadalom fenállásának kérdését felvetik, nem kell — miként nálunk — egy tisztán administratív hatóság ítéletét bevárni: az olyan országban a bejelentési eljárást lehetségesnek tartom, ha mindjárt azt nem is helyeslehetem. Austriában azonban a bejelentési eljárás mellett felhozott ezen érvek tudvalevőleg nem alkalmazhatók.

Exner képviselőnek tehát teljesen igaza van, midőn reformjavaslatának főpontjául a bejelentési eljárás alapos megválasztását jelöli ki; előtte a szabadalom engedélyezését megelőző hirdetési rendszer lebeg, vagyis az elővizsgálat az összes beavatkozásra jogosult ipar által eszközöltetések.

Nyilván azon meggyőződés által vezérelve, hogy a szabadalmi kérvények nagy száma — a rendszer új volta — különösen pedig kis iparosaink élettertelensége mellett a hirdetés sok esetben eredményre vezetni nem fog; továbbá azon szempontból kiindulva, hogy egy állami collegium könnyebben gyűjtheti valamely tárgy szabadalmi képessége elleni anyagot, mint az egyes ember, ugyszintén annak tudatában, hogy Austriában az ez idő szerint mérvadó körök a kötelező elővizsgálatról a vele járó és tulságosan nagykn képzelt fáradság miatt idegenkednek, Exner az állami közigazgatás részére legalább a jogot véli fentartandónak, hogy a hirdetés mellett a hivatalos elővizsgálatot fogathatna vehesse. Németországban tudvalevőleg az engedélyezési eljárásban a hirdetést megelőző hivatalos elővizsgálat képezi a leghathatósabb eszközt, mely által a szabadalmi bejelentéseknek majdnem fele mellőztetik; a hirdetésnek alávett bejelentések

aztán beavatkozás folytán csak kis mértékben ejtetnek el. Az 1877-ik évi német szabadalmi törvény fenállása óta körülbelül 117,000 bejelentés közül az elővizsgálat folytán 54000, ellenben a hirdetés folytán csak 4000 mellőztetett, úgy hogy jó lelkiismerettel lehet állítani, hogy a hivatalos elővizsgálatot tiszszerte oly hatályosnak mutatkozik, mint a hirdetés, mert ezt a tarthatatlan bejelentések 90%-ánál szükségtelenné teszi. Ugy vélem tehát, hogy a kötelező elővizsgálat fáradságától nálunk sem kellene idegenkedni és hogy az ipart ez által azon kötelezettség alól, mely szerint a szabadalmi bejelentések fele beavatkozás folytán mellőzendő, fel kellene szabadítani. Ha a tervbe vett hirdetés nálunk bevezettetik, ez olyan experimentum lesz, aminőt még sehol sem kíséreltek meg. Rendesen azt hozzák fel, hogy Angliában a hirdetés és pedig tisztán a hirdetés képezi az engedélyezési eljárást. Ez csak részben van így, mert Angliában a beavatkozás csak szabadalomhajhászat miatt és azon czímen, hogy a kérvény tárgya korábbi szabadalmakkal azonos, tehető meg, míg a megtámadás általános jogalapja azon czímen, hogy a szabadalom tárgya nem új találmány, beavatkozás segélyével nem érvényesíthető. Nálunk azonban a beavatkozást ezen czímen is meg akarják engedni. Ez pedig, ha a hirdetési rendszer egyáltalában hatályosnak mutatkoznék, oly sok beavatkozást fog előidézni, hogy a szabadalmi hatóság ezen beavatkozások elintézésével túl lesz terhelve.

Egy szabadalmi kérvény, mely ellen kifogások emeltetnek, contradictorius eljárásra szolgáltat alkalmat, melynek perbeli alapot kell ölteni; a szabadalmi hivatal ezen perek sulya alatt valóságosan össze fog roskadni. A hivatalos elővizsgálatnál a szabadalmi hatóságnak csak a szabadalom kérvényezőjével van dolga, tulajdonképeni értelemben vett contradictorius eljárásról nincs szó, és ha az illető kérvényező alaptalan igényéhez makacsul ragaszkodik, akkor a szabadalmi hatóság döntése képezi éppen az ügy gyors lebonyolítását.

Ha tehát meg is kell engednem, hogy az Exner által javaslatba hozott eljárás a mai állapottal szemben rendkívüli haladást repraesentálna és hogy avval meg lehetne barátkozni azon reményben, hogy a facultativ elővizsgálat egy hivátása magaslatán álló szabadalmi hivatal mellett a gyakorlatban vajmi hamar kötelezővé válik: mégis a legstürgősebben ajánlom, hogy az Exner-féle javaslat első pontja oly irányban módosíttassék, hogy a törvénynek mindjárt a német engedélyezési eljárás képezze alapját. Ezt még egy másik szempontnál fogva is ajánlom. A legérezhetőbb visszasságok egyikét a szabadalmi igények homályossága képezi. A szabadalmi igénynek a találmány ujdonságának — vagyis annak kimutatásából kell állania, hogy a szabadalom megvédésének terét tulajdonképen mi képezi. Már most általánosan ismeretes tényt képez, hogy teljesen és minden részében új tárgyakra vagy termékekre találmányok ritkán eszközöl-

tetnek. Mindnyájan a multból élünk. A feltaláló elődjeinek tapasztalatait szövi tovább és majdneim minden találmányánál ismert elemeket és rendszeren csak egy ujonnan hozzájáruló momentumot találunk.

A szabadalmi kérvényezők jelenlegi gyakorlata szerint — és ez tőlök rossz néven nem is vehető — igyekeznek a szabadalom védelmi tárgyát amennyire csak lehetséges kitágítani, vagyis a védelmet nemcsak az újdonság részére, hanem a bejelentett tárgy egész complexumára kéri. Aki valamely javítást talált fel vagy vélt feltalálni, az szabadalmi igényét aként igyekszik formálni, mintha őt a szerzőség az egész tárgyra nézve megilletné. Ha aztán a szabadalom a megsemmisítési perben megtámadtatik, akkor a szabadalmat megszerző annak saját védelmére a legszűkebb magyarázatot adja; ha ellenben a szabadalom tulajdonosa védelmi jogát érvényesíti, ha beavatkozási perrel áll elő, akkor szabadalmának a legtágabb magyarázatot adja.

A szabadalmi igények ezen homályossága oly jogi bizonytalansághoz vezet, hogy ha mellőzhető nem volna, akkor ebben maga a szabadalom rendszere ellen hathatós argumentum rejlenék. Ezen tekintetben a német szabadalmi hivatal egészen új irányt jelölt ki a segítségre; a bejelentés találmányi jellegének és újdonságának vizsgálatától eltekintve — Hartig mintaszerű utasításai értelmében a legnagyobb lelkiismeretességgel formulázza a szabadalmi igényeket és pedig nemcsak a közönség védelmére, hanem a feltalálónak saját védelmére is, aki mindenestre szűkebb terjedelmű védelmi kört, de ezt biztosan elhatárolva kapja. A szabadalmi igényeknek ilyenén formulázása csak akkor eszközölhető, ha a szabadalmi hatóságot legalább is a hivatalos elővizsgálat joga megilleti, mert különben beavatkozás nélkül nem állana módjában a szabadalmi leírásban az újat a régiék tömkelegéből kiválasztani. Az elővizsgálat ezen feladata nekem még fontosabbnak látszik, mint az újdonság vizsgálata — és ez a második és miként hiszem, teljesen mérvadó ok, mely a hivatalos — lehetőleg kötelező — elővizsgálat mellett szól; a kötelező elővizsgálat mellett azért, mert nézetem szerint az államnak nemcsak joga, hanem kötelessége is a felismert jogtalanságot erejéből kitelhetőleg elhárítani.

(Befejezés a jövő számban.)